

Gelders Archief, toegang 0012 (Gelderse Rekenkamer), inventarisnummer 1119, scans 77 tot en met 86: visitatie van Herman Enserinck en anderen over het hofhorige goed Enserinck, kerspel Vorden, buurschap Delden, op 5, 6 en 7 juli 1557 te Zutphen

transcriptie

[folio 38 recto; scan 77]

Vorden onder t Scholtampt
van Zutphen

Enserinck

1 Dit goet Enserinck wordt beseten durch Herman
Enserinck die opten V^{en} July coram [*ten overstaan van*] commissarys
is gecompareert [*verschenen*] ende heeft verclaert dat hij
hoorig is naeden goede¹ en[de] is gehylickt [*getrouwd*] geweest
5 aen een vrije [*niet horige*] vrouwe genaempt Tege, in gode
verstorven, daervan hij geworven heeft zesse
kinderen, vijf sone en[de] een dochter mit namen

Arnt olt XXVI [26] Jaeren
Willeme XX [20] Jaeren
10 Johan XVII [17] Jaeren
Henrick XIII [14] Jaeren
noch Henrick elff Jaeren
ende Alijt XXIII [23] Jaeren

Heeft verclaert dat hy jaer[licx] uyt desen goede
15 den rentm[eeste]r betaelt en[de] respondeert
ter renten twee golde guld[en] ad XXVIII [28] stuivers
op Petri [22 *februari*] en[de] zes blauw guld[en]² op Lamberti [17 *september*]
en[de] ind[en] hof to Hengel op sint Simon en[de] Juden
dach [28 *okt*] to thijnse VIII [8] olde Vleems³
20 Seet dat hij [*doorgehaald: van*] in desen goede gehooren dese
navolg[en]d[e]n parcheelen van goeden

[folio 38 verso; scan 78]

Inden eersten huys ende hoff mitten camp
genaempt Enserinck camp
en[de] zijn veld parcheelen bijd[en] anderen
25 gelegen groot tsamen _____ VIII [8] m[a]ll[de]r geseys⁴

Seet dat hieruut en[de] uuten alingen [*gehele*]

¹ Horig naar den goede is de horige die het goed exploiteert en thijnsplichtig ia aan de hofheer.

² Blauwe gulden was de bijnaam van de Reinoldusgulden.

³ Een Vlaams pond was een rekeneenheid: zes gulden van 20 stuivers elk.

⁴ Een malder gezaai kwam overeen met ongeveer 0,45 ha.

goede Enserinck en[de] tgoed te Boirle [*Boerle*]
heeft Lense Veer, burgem[eeste]r to Zutphe[n],
de thiend[en].

30 Seet noch de voirs[chreven] Enserinck
dat dit voirs[chreven] goet Enserinck heeft een uutdrift
genoempt Enserinck velt op den pontbrinck [*pootgrond*] ligghen[de]
rontsomme dat huys.

Noch een stuck groenlandts genoempt
35 Enserinx meerslach groot _____ V [5] coeweyd[en]⁵

Verclaert te hebben eenen broeder genoempt
Aelbert en[de] twee susteren, deene genoempt
Gheertruyt en[de] die ander genoempt Lysbeth
die vand[en] goede Enserinck haer affgescheyt [*ontvangen erfdeel*]
40 hebben als volgt:

Inden eersten Aelbert Enserinck die in
gode is verstorven en[de] nu gebruyckt
sijn sone Arnt Enserinck, richter tot
Voird[en], den toegescheyd[en] is een hofsteken
45 genoempt het Boirle, groot omtrent
_____ VI [6] m[a]l[de]r geseys

Noch een stuck groenlandts genoempt
het Boirlsche maet, groot omtrent
_____ IIII [4] coe weyd[en]

[folio 39 recto; scan 79]

50 Ende op dese hoffstede is gestelt een[en]
bouwman genoempt Beernt ten Boirl
een vrij man.

Gheertruyde Enserinck

Is toegescheyd[en] een stuck landts gen[oemp]t
55 de Boirlsche maete groot _____ IIII [4] m[a]l[de]r geseys

Noch, een stuck groenlandts genoempt
Enserinx merslach gelegen beneven[s]
zijns broeders merslach, ende schiet
metten eenen eynde op Hayo Ripperda
60 Hamminckslach, groot omtrent _____ V [5] coeweyd[en]

⁵ Een koeweide was de oppervlakte grasland die voldoende was om een koe te voeden en kwam, afhankelijk van de kwaliteit van de grond, overeen met ongeveer 0,5 tot 1 ha.

Lysbeth Enserinx

Dyn jongste is toegedeylt een stuck
landts genoempt de Middelcamp groot een m[a]l[de]r saets
Noch, een stucxken landts genoempt dat
65 Yseren stuck, groot _____ I [1] m[a]l[de]r geseys
Noch een hoymaete genoempt Dorensbroeck
daermen jaer[licx] afmeyen can _____ V [5] voeren [*wagenladingen*] hoeys
Dese Herman Enserinck heeft verclaert gehadt
te hebben een olde oom genaempt Jacob Enserinck
70 en[de] heeft buyten voirs[chreven] goede Enserinck een hofstede
genaempt Cleyne Enserinck, groot omtrent vijff oft
zes m[a]l[de]r geseys
Noch een stuck landts in dit Cleyne
Enserinck groot _____ II [2] coe weyd[en]

[folio 39 verso; scan 80]

75 Ende wordt dit Cleyne Enserinck nu gebruyckt
deurch Jacop Enserinx[oon] oock Jacop genaempt
met zijn twee susters die eene genaempt Fenna
en[de] dandere Willigarda en[de] sijnt vrije luyd[en]. Ende
haere moeder is genaempt Mechtelt een vrij
80 wijff geboren uuyten Stichte van Utrecht en[de]
Harman voirs[egt] secht verstaen te hebben datmen
dit goet Cleijne Enserinck lossen mach met
tweehondert Rijns gulden[en].

85 Verclaert noch de voirs[chreven] Herman dat hier uut
is versat aan Roelof Hilverdinck een stuck landts
genaempt die Nijemaete deels daeraff is zaeyl[and]t
groot twee mald[er] geseys en[de] deels groenlandt
groot vier oft vijff coe weyd[en] twelckmen lossen
mach mit IIc [200] R[ijns gulden(?)].

90 Noch is hieruuyt bij sijnen voirderen versat aen
Sint Anthonis binnen Zutphen zesse mold[er] roggen
jaer[icx], te lossen mit LX [60] gulden.

95 Noch aan Henrick Cranenburger, burger binnen
Zutphen, dry m[a]l[de]r roggen jaer[icx], te lossen dan
en weet nyet met hoeveele gelts.

Noch zeet hij dat buyten voirs[chreven] goede bij zijnen
voirderen is verscreven aen Johan van Koesfelde,
burger binnen Zutphen, vier mald[er] roggen jaer[icx],
te lossen mit vijftich Rijder gulden.

100 Noch, heeft Herman Enserinck selfs uut desen
goede verscreven aen vrouwe Pijls dry m[a]l[de]r roggen

[folio 40 recto; scan 81]

jaerl[icx], dat hij lossen mach mit LXXV [75] Rijder gulden.
Actum [gedaan] Ven July LVII [5de juli '57]

Des anderen daechs nementlyck Ven [6de] July is de
105 voirs[chreven] Harman wederom coram commisarys[sen]
gecompareert ende heeft boven zijn verclaeringe
op ghisteren woe voirs[egt] is gedaen noch verclaert
dat wijlen Aelbert Enserinck achtergelaeten heeft
vier kinderen, twee zonen ende twee dochteren,
110 al geboren van een vrije vrouwe, te wetene:

Arent, itzont [thans] richter to Voird[en]
Harman, woonende bij de grummel
van Bronckhorst
Sesken en[de] Mechtelt, wonen[de]
115 binnen Zutphen.

Seet noch dat Gheertruydt sijn suster, hoorich
zijnde, getrouwt heeft gehat Harman de Venth,
oock hoorich, ende zijn beyde in gode v[er]storven
hebbende achtergelaeten dry sone en[de] dry dochte[re]n
120 mit namen

Lubbert de Venth gehylict
Jan gehylict _____
samen _____ | en[de] woonden in Hoove[n]
Jorien gehylict _____ |
Swyer gehylickt binnen Zutphen
125 Lysbeth ongehylickt
Arnolda gehylickt binnen Zutphen

[folio 40 verso; scan 82]

Seet dat de Lubbert de Venth heeft een vrouw geh[e]yt[en]
Marie en weet nyet oft sijn vrij is oft hoorich, hebben
bijden anderen eenen sone genaempt Harman.

130 Seet oick dat Jan de Venth heeft getrouwt eenen
hoorige vrouwe genaempt Machtelt Smeding en[de]
hebben noch gheen kinderen dan de vrouw gaetzwanger.

Seet oick dat Jorien de Venth gehylickt is aen
Mechtelt Vroessinck een vrije vrouwe, hebben noch

135 gheen kinderen.

Seet dat Zwedera is gehylickt aen Aelbert de
Calfster een vrij man, hebben vijff oft zesse kinderen.

Seet oick dat Aerntken ten Venth gehylickt is aen
Herman Hey Ottes b[astaart] zone een schoenmaecker binnen
140 Zutphen, hebben gheen kinderen.

Die voirs[chreven] Herman Enserinck heeft noch verclaert
dat Lysbeth Enserinx zijn suster is gehylickt aen
Jan ten Calffster een vrije man woonende binnen Zutphen.

145 Is een schoenmaecker, hebben een[en] zone genaempt
Lambert.

Seet noch dat Jacop Enserinck sijne olde oom gehadt
heeft een vrije vrouwe noch in leven genaempt
Mechtelt en[de] hebben tsaemen gehadt twee sonen en[de]
twee dochteren, te weten

150 Jacob
 Johan
 Fenna
 Willigarda

Heeft oick verclaert dat hij van desen goede Enserinck

[folio 41 recto; scan 83]

155 gheen holt gehouwen heeft dan is daeraff eer
hij daerop quam wonen bij d[e]n Richter Zoelen en[de]
ande[rs] tholt zeer is verhouwen; daer staat wat
jonck holts op om die wallen en[de] heyninge[n].

Soodat de voirs[chreven] Herman metten heeren moet
160 verdragen van dat hij buyter echt⁶ gehylickt
heeft ende duersche alienation [*vervreemdingen*] en[de] afdeylingen [*afsplitsingen*]
uuyt desen goede gedaen heeft sonder consent [*toestemming*]

des heeren en[de] in bijwesen des rentm[eeste]rs als
hier voren ende heeft gelooft overmorgen te
165 comen scheyde[n]. Actum VI^{en} july XV^c LVII [*6de juli 1557*].

Compositie

Opten VII^{en} july LVII [*7de juli '57*] is de voirs[chreven] Herman Enserinck
wed[er] gecompareert coram commysaris en[de]

⁶ Als horige was hij op grond van het hofrecht verplicht om te trouwen binnen zijn 'echte', dat wil zeggen met een vrouw die horig was aan dezelfde hof, in dit geval de Hof te Hengelo.

170 heeft verclaert dat Aernt zijn oltste zone nyet
wel gequalificeert en is om tgoet te bewaeren,
waeromme hij begeert datmen hem consentere
sijnen tweeden zone Willemeer en[de] derd[en] sone Jan
hoorich te mogen word[en] naed[en] goede⁷ en[de] datmense
175 voir sulcken aennemen wilde, seggende dat sij
willich waeren sich hoorich daer nae te geven.
Verclaert oick dat hij een arm olt gebrecke[ch]
man is ende dat hij overmidts zijn gevanckenis
van gode begaeft ende somwijlen crancksinnich
is geword[en] soo de commissarien oick van andere

[folio 41 verso; scan 84]

180 verstaen hebben sulcx to zijne, midtswelcken hij
bidt datmen sulcx aensien wil en[de] hem genadelyck
tracteren [*behandelen*]. Allet welck geconsidereert, hebben
de commissarisen gecomponeert [*een schikking getroffen*] dat hij voir
185 tmisbruyck van buyter echt gehylickt te hebben
ende tgoet belast te hebben sonder consent
des heeren betaelen zal in hand[en] vand[en] rentm[eeste]r
vand[en] graeffschap de somme van vijftich golde
guld[en] tot achtentwintich stucck, deen helft
Martiny [*11 november*] en[de] dander helft Lichtmisse [*2 februari*], al naestcom[en]d
190 op verbeurte des goets. Ende midtsdien wordt hem
geconsenteert dat de voirs[chreven] sijne twee sone[n] sich
hoorich selen mogen geven ende voir hoorich
bijden rentm[eeste]r vand[en] graeffschap als v[er]socht
zijnde aengenomen zelen word[en]; dat hij oick
195 om de voirs[chreven] amende [*boete*] en[de] recognitie [*erkenning*] van vijftich gold[en]
guld[en] te betaelen tvoirs[chreven] goet Enserinck met
vijftich golde guld[en] ten prijse [voirsegt] sal moghen
belasten, beheltlyck [*met dien verstande*] dat hij de selve wederomme
200 op verlos des goets. Actum VII^a july LVII [*7de juli '57*] [voirsegt].

Opten XIII^{en} july LVII [*14de juli '57*] sijn gecompareert
Johan de Venth en[de] Herman Hey Ottensz[oon] als
getrouwt hebben[de] Arnolda de Venth, zoo voir
hen zelve als voir haer broeders en[de] zusters,
205 kinderen Harmans de Venth, ende hebben
geexhibeert een[en] brieff gepasseert voir den rentm[eeste]r

⁷ Zie voetnoot 1.

[folio 42 recto; scan 85]

van Zutphen in date XVc XIII [1514]⁸ daer bij blijkt
dat Margareta Enserincx, weduwe Arnts
Enserincx, opdroech voir een afscheyt en[de] kindtsgedeelt[e]
210 Gheertruydt Enserincx, huysvrouwe van Herman
ten Venthe, een stuck ackerlandts haldende
omtrent vier mald[er] geseyts gelegen inde kerspel
van Voird[en] inde buerschap van Delden opten
Buerlschen eynde; noch een maethen geheeten
215 Enserinx marchslach aen Hamminckslach gelegen,
te lossen mit hondert vijftich enkel Ph[i]l[ip]s g[uldens],
ut per copiam aen de liache [*zoals in kopie aangehecht*]. Seggen noch
naderhant daerop gedaen te hebben vijftich
enkele Ph[i]l[ip]s guld[en] daeraff zij den commissaris
220 de quitan[te] gethoont hebben in date op saterdach
voir Petri ad cathedram XVc XLIX [*16 februari 1549*]. Seggen
oick dat op dit goet woont Lubbert de Venth
en[de] zijn wijff, dan weten nyet oft zij hoirich
zijn. Desen Johan en[de] Herman is voir een wees [*aanwijzing*]
225 gegeven dat sij gaen soud[en] tot datmen hemlied[en]
weder ontbiet.

Opten XVen july [*15de juli*] is gecompareert Roelof Hilverdinck
een vrije man ende heeft geexhibeert een magescheyt
daerbij blijkt dat buyten goede Enserinck af
230 gedeylt is een stuck landts genaempt de
Nijemaete mit allen holt, hart en[de] weeck [*zacht*], to lossen
met twee hondert enckel gold[en] Rijns guld[en], midts

[folio 42 verso; scan 86]

vier jaren tevorens opsegghende. Noch brengt tvoirs[chreven]
maechgescheyt met datmen totte voirsegde Nyemaete hebben
235 zal een stuccken landts genaempt dat Potbrincksken,
ut per copiam aan de liache, in date XIIIc LXXXVI
saterdaechs post Sacramenti [*27 mei 1486*].

A.C.J. Viersen, 18 december 2018

⁸ De exacte datum was 9 september 1514. Bron: Gelders Archief, toegang 0012 (Gelderse rekenkamer), bijlagen, inventarisnummer 489.